

نظریه‌ی انتقادی تعلیم و تربیت

نقد برنامه درسی مدرنیته و سرمایه‌داری متاخر

نویسنده: دکتر مصطفی قادری

استاد یار دانشگاه کردستان

سرشناسه	: قادری، مصطفی، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: نظریه‌ی انتقادی تعلیم و تربیت: نقد برنامه درسی مدرنیته و سرمایه‌داری متاخر / نویسنده مصطفی قادری.
مشخصات نشر	: تهران: یادواره کتاب، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۴ ص: مصور
شابک	: 978-964-5543-91-2
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۸۰-۱۸۶.
موضوع	: جامعه‌شناسی تربیتی
موضوع	: آموزش و پرورش - - هدفها و نقشها
موضوع	: آموزش و پرورش - - فلسفه
موضوع	: مکتب فرانکفورت
موضوع	: برنامه‌های درسی
موضوع	: فراتجدد و آموزش و پرورش
موضوع	: برنامه‌ریزی درسی
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۸ عن ۲/ق LC۱۹۷
رده بندی دیویی	: ۳۰۶/۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۹۶۸۸۲۶

موسسه انتشارات یادواره کتاب

نام کتاب	: نظریه‌ی انتقادی تعلیم و تربیت
مؤلف	: دکتر مصطفی قادری
چاپ	: نخست ۱۳۸۹
شمارگان	: ۲۰۰۰ نسخه
لینئوگرافی	: موج
چاپخانه	: دانش پژوه
قیمت	: ۲۷۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۴۳-۹۱-۲

حق چاپ برای انتشارات یادواره کتاب محفوظ است
 نشانی: تهران، خیابان ۱۶ آذر، خیابان نصرت شرقی، پلاک ۱۴
 صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۳۷۴۴ - ۸۱۳ / ۱۳۱۴۵
 تلفن: ۶۶۴۸۸۸۱۸ - ۲۲۶۰۶۳۱۵ - ۶۶۴۱۹۹۸۲

فهرست

پیشگفتار.....	۵
فصل اول: دیدگاه‌های نظریه‌ی فرانکفورت.....	۷
تاریخچه‌ی مکتب فرانکفورت.....	۹
برنامه‌ی درسی فرهنگ والا و فرهنگ توده‌ای.....	۱۴
مقایسه‌ی نظریه‌ی سستی و انتقادی برنامه‌ی درسی.....	۲۱
برنامه‌ی درسی خالی از معنا و تولید فرد منزوی.....	۲۹
برنامه‌ی درسی به عنوان عامل بازسازی و نه بازتولید فرهنگی.....	۳۵
برنامه‌ی درسی دیالکتیکی.....	۳۷
برنامه‌ی درسی و علائق انسانی.....	۴۵
دیالکتیک روشنگری و اندیشمندان حوزه‌ی برنامه‌ی درسی.....	۵۱
شیء شدن و از خود بیگانگی از طریق برنامه‌ی درسی.....	۵۵
برنامه‌ی درسی برای امید: اریک فروم و پائولو فرییر.....	۵۸
معلم به عنوان منتقد فرهنگی.....	۶۱
فصل دوم: نظریه پردازان انتقادی و نظریه‌ی بازسازی اجتماعی.....	۶۹
معرفی مایکل اپل.....	۷۱
معرفی هنری ژیرو.....	۷۲
معرفی پائولو فرییر.....	۷۳
برنامه‌ی درسی و نظریه‌ی بازتولید.....	۷۷
ایدئولوژی و برنامه‌ی درسی.....	۸۰
نظریه‌ی مقاومت.....	۸۱
برنامه‌ی درسی پنهان.....	۸۳
دانش فنی، مدیریتی و اداری.....	۸۵
نژاد، طبقه، جنسیت و هویت.....	۸۶

۸۹	آینده جنبش انتقادی از نظر اهل
۹۰	نقد در نقد
۹۹	فصل سوم: نقد پست مدرنیستی برنامه‌ی درسی
۱۰۱	معرفی برنامه‌ی درسی مدرنیسم
۱۰۲	پست مدرنیسم و روشنفکران پست مدرن
۱۰۳	ژان بودریار
۱۰۵	ژان فرانسوا لیوتار
۱۰۷	میشل فوکو
۱۱۲	ژاک دریدا
۱۱۴	اندیشه‌ی پست مدرنیسم
۱۱۷	روشنفکران پست مدرن در حوزه‌ی برنامه‌ی درسی
۱۲۱	جهان محوری و انسان محوری برنامه‌ی درسی
۱۲۳	قدرت و برنامه‌ی درسی
۱۳۲	زبان و برنامه‌ی درسی
۱۳۷	تلقین و برنامه‌ی درسی
۱۳۸	کارآیی و اقتصاد برنامه‌ی درسی
۱۴۳	نظام کنترل برنامه‌ی درسی
۱۴۹	ساختارزدایی برنامه درسی
۱۵۴	نظریه‌ی پست مدرنیستی برنامه‌ی درسی
۱۶۲	برنامه‌ی درسی کثرت گرا و چندصدایی
۱۶۸	تبارشناسی برنامه‌های درسی
۱۷۰	برنامه‌ی درسی حاد واقعی
۱۷۵	نقد برنامه‌ی درسی پست مدرن
۱۷۹	فهرست منابع

پیشگفتار

دیدگاه انتقادی در برنامه درسی به وسیله مربیان از جناح نئومارکسیست و پست مدرن حمایت می‌شود. هم‌اکنون مربیان مشهوری مانند ایرا شور^۱، هنری ژیرو^۲، جین آنیون^۳، آلکس مولنار^۴، مایکل آپل^۵، لیزا دلپیت^۶، سونجا نایتو^۷، دنیز کارلسون^۸، سوی شپیرو^۹، پتر مک‌لرن^{۱۰}، آنجلا والنزولا^{۱۱}، سوی بوکس^{۱۲}، لیندا مک‌نیل^{۱۳} و کامرون مک‌کارتی^{۱۴} بیشتر نقدهای خود را متوجه نقد فرهنگی مدرنیته و نظام‌های سوداگرایانه حاکم بر برنامه‌ی درسی مدارس جهان کرده‌اند. حجم و انبوه کتاب‌های این نویسندگان در حوزه مطالعات برنامه درسی به حدی است که نویسنده را بر آن داشت تا ضمن روشن نمودن پیش زمینه‌های فکری این مربیان، برخی از عقاید و اندیشه‌های تربیتی آنها را، بویژه در زمینه برنامه درسی، برای متخصصان برنامه درسی و خوانندگان گرامی معرفی کند.

-
1. Ira Shore
 2. Henry Giroux
 3. Jean Anyon
 4. Alex Molnar
 5. Michael Apple
 6. Lise Delpit
 7. Sanja Niet
 8. Dennis Carlson
 9. Sui Shipiro
 10. Peter McLaren
 11. Angela valenzuela
 12. Sue Books
 13. Linda McNeil
 14. Cameron Mccarthy

در این کتاب همراه کردن عقاید نقادانه فرانکفورتی با عقاید پست مدرن به این دلیل بوده است که علی‌رغم تمام تفاوت‌هایی که این دو نهضت با یکدیگر دارند، یک شباهت بسیار روشن و آشکار نیز آنها را به هم نزدیک می‌کند و آن ماهیت نقادانه‌ی این دو نهضت در حوزه برنامه درسی است. تمام مربیان مورد نظر، نقدهای تندی بر نظام‌های برنامه‌ریزی درسی مدرن وارد می‌آورند و بر بازسازی اجتماعی، تغییر فرهنگی و برچیدن نظام‌های ناعادلانه از طریق برنامه درسی تأکید می‌کنند.

کتاب دارای سه فصل است: دیدگاه‌های نظریه‌ی فرانکفورت، نظریه‌پردازان بازسازی اجتماعی در برنامه‌ی درسی و نقد پست مدرن برنامه‌ی درسی. در ابتدای هر فصل نظرات فلاسفه و جامعه‌شناسان و به دنبال آن نظرات مربیان می‌آید. تقریباً در اغلب صفحات، نویسنده تعبیر و تفسیرهای شخصی را از نظرات فلاسفه و مربیان در حد بازگویی و ترجمه آورده است؛ که با حاشیه بیشتر در متن مشخص است. در موارد زیادی نیز تفسیرهای خود نویسنده و ذهنیت او در قالب کاملاً جدید و بی‌همتایی عرضه شده است.

از خوانندگان گرامی تقاضای اظهارنظر و دقت موشکافانه برای اصلاح و بازنگری در مباحث کتاب و عقاید نویسنده را دارم. از آنجا که سنت خوبی است که کتاب‌ها را به کسی هدیه کنند، حقیر نیز کتاب کوچک خویش را به اندیشمند پُر مغز، نقاد، دلسوز و مربی دانا جناب آقای دکتر محمود مهرمحمدی استاد تحول‌گرا و نواندیش در حوزه تعلیم و تربیت ایران تقدیم می‌کنم.

مصطفی قادری

چهارم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت

Mostafa_Ghaderi@yahoo.com